

**Plan de acțiune 2025-2030 pentru implementarea obiectivelor propuse prin Strategia
pentru dezvoltarea turismului balnear, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.
571/2019**

CUPRINS

LISTĂ DE ABREVIERI

GLOSAR DE TERMENI

CAPITOLUL I - INTRODUCERE - REZUMATUL STRATEGIEI	8
1.1. Informații generale	8
1.2. Actori instituționali ce reglementează sectorul balnear	15
1.3. Definirea problemei	16
CAPITOLUL II - ACȚIUNI STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI BALNEAR ÎN ROMÂNIA	20
CAPITOLUL III - IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI	38
3.1. Implementare	38
3.2. Monitorizare	38

LISTĂ DE ABREVIERI

ADR - Agenția pentru Dezvoltare Regională
AER - Asociația de Ecoturism din România
AFCN - Administrația Fondului Cultural Național
ANAT - Asociația Națională a Agențiilor de Turism
ANC - Autoritatea Națională pentru Cercetare
ANMCS - Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate
ANRDMPGDC - Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Minier, Petrolier și al Stocării Geologice a Dioxidului de Carbon
ANSBBR - Asociația Națională a Stațiunilor Balneare și Balneoclimatice din România
APL - Autoritate publică locală
ARB - Asociația Română de Balneologie
ARICE - Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior
ASRO - Asociația de Standardizare din România
CNAS - Casa Națională de Asigurări de Sănătate
CNI - Compania Națională de Investiții
CNIT - Centrul Național de Învățământ Turistic
CNPP - Casa Națională de Pensii Publice
ICCF - Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Chimico Farmaceutică
IMM - Întreprinderi Mici și Mijlocii
INCD URBAN INCERC - Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Construcții Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă
INCDT - Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Turism
INP - Institutul Național al Patrimoniului
INS - Institutul Național de Statistică
INRMFB - Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie
MAE - Ministerul Afacerilor Externe
MC - Ministerul Culturii
MDLPA - Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MEC - Ministerul Educației și Cercetării
MEDAT - Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
MIPE - Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MS - Ministerul Sănătății
MMAP - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

MMFTSS - Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale
NBE - Noul Bauhaus European
OAR - Ordinul Arhitecților din România
OMD - Organizație de Management al Destinației
OMT - Organizația Mondială a Turismului
OPTBR - Organizația Patronală a Turismului Balnear din România
PCIDIF - Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
PEO - Programul Educație și Ocupare
PNC - Punctul Național de Contact
PNCDI - Planul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare
PR - Programe Regionale
SGG - Secretariatul General al Guvernului
SRMFRB - Societatea Română de Medicină Fizică de Recuperare și Balneoclimatologie
SRRM - Societatea Română de Reabilitare Medicală
UAT - Unitate administrativ teritorială
UMF - Universitatea de Medicină și Farmacie

GLOSAR DE TERMENI

Conceptele de **turism de sănătate**, **turism medical** și **turism de wellness** sunt adesea folosite pentru a descrie diferite forme de turism care se concentrează pe îmbunătățirea stării de sănătate sau pe prevenirea și tratarea unor afecțiuni, dar există diferențe subtile între ele. Fiecare dintre acestea implică activități și servicii specifice, iar turiștii care aleg aceste forme de turism urmăresc, de obicei, să îmbunătățească sau să mențină sănătatea fizică și mentală.

Turismul de sănătate (OMT) acoperă acele tipuri de turism care au ca motivație principală contribuția la sănătatea fizică, mentală și/sau spirituală prin activități medicale și de wellness, care cresc capacitatea indivizilor de a-și satisface propriile nevoi și de a funcționa mai bine în mediul și societatea în care trăiesc.

Turismul de sănătate este un termen umbrelă care include subtipurile turism de wellness și turism medical.

Turismul medical (OMT) este un tip de activitate turistică ce implică utilizarea resurselor și serviciilor medicale bazate pe dovezi științifice (atât invazive, cât și non-invazive). Acesta poate include diagnosticare, tratament, vindecare, prevenție și reabilitare.

Turismul de wellness (OMT) este un tip de activitate turistică ce are ca scop îmbunătățirea și echilibrarea principalelor domenii ale vieții umane, inclusiv cel fizic, mental, emoțional, profesional, intelectual și spiritual. Motivația principală a turistului de wellness este de a participa la activități preventive, proactive și care îmbunătățesc stilul de viață, precum fitness, alimentație sănătoasă, relaxare și tratamente de vindecare.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) nu oferă o definiție formală a termenului "**wellness**" (bunăstare) în documentele sale oficiale, dar conceptul de wellness este adesea asociat cu starea generală de sănătate și cu promovarea unui stil de viață sănătos, care include atât aspectele fizice, cât și cele mentale și sociale ale sănătății. Conform definiției OMS privind sănătatea, aceasta nu este doar absența bolii sau a infirmității, ci un stare de bine completă, care include dimensiunile fizice, mentale și sociale. Astfel, în contextul sănătății globale, wellness-ul poate fi văzut ca un concept mai larg, care se aliniază cu această viziune holistică asupra sănătății, punând accent pe prevenirea bolilor și pe promovarea unei vieți echilibrate și armonioase.

De asemenea, conform Institutului Național de Sănătate Publică, termenul de wellness este definit ca "un proces conștient, auto-dirijat și în evoluție, de realizare a potențialului maxim".

Turismul de wellness se concentrează pe îmbunătățirea stării de bine generale, pe menținerea unui echilibru fizic și mental, și pe prevenirea stresului și a bolilor. Este mai puțin axat pe tratamente medicale și mai mult pe un stil de viață sănătos și activ.

Principalele activități incluse sunt:

- spa-uri și centre de wellness (masaje, saună, băi de aburi)
- yoga, pilates și meditație pentru relaxare și reducerea stresului
- alimentație sănătoasă și programe de detoxifiere
- activități fizice (mers pe jos, bicicletă, înot, drumeție)

Turismul de wellness este despre prevenirea bolilor și promovarea unui stil de viață echilibrat, fiind o alegere populară pentru cei care doresc să se relaxeze și să își reîncarce bateriile. Spre deosebire de turismul medical sau balnear, care se axează pe tratamente pentru afecțiuni specifice, turismul de wellness este mai mult despre menținerea sănătății și îmbunătățirea calității vieții.

Balneologia sau mai complet, balneo-creno-climatologia este știința care se ocupă cu studierea factorilor fizici/chimici sanogeni naturali: apele minerale, lacurile și nămolurile, precum și gazele, terapeutice, ca și ansamblul elementelor fizico-chimice/climatice ale litoralului marin și respectiv factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclimă (inclusiv microclimatul din saline și peșteri).

Balneo-creno-climato-terapia este componenta aplicativă a balneo-climatologiei, care are ca obiect utilizarea adecvată a factorilor sanogeni naturali în asistența medicală profilactică, terapeutică și de recuperare.

Clima reprezintă totalitatea factorilor fizici (cosmici, atmosferici, tereștri și telurici) și biologici specifici unei regiuni, care acționează împreună asupra organismului uman.

Stațiunea balneară este localitatea/arealul care dispune de factori fizici/chimici sanogeni naturali (tradițional recunoscuți și științific dovediți ca eficienți terapeutic), de instalații adecvate pentru administrarea lor și care are organizarea ce permite acordarea asistenței medicale balneare și de recuperare, în principal, dar nu exclusiv sub formă de cure externe (balneatie) sau /și interne (crenoterapie) în condiții corespunzătoare.

Prin **stațiune climatică** se înțelege localitatea/arealul situat(ă) în zone cu factori climatici benefici și care are condiții pentru asigurarea menținerii și ameliorării sănătății sau și a capacității de muncă, precum și de odihnă și reconfortare.

Prin **stațiune balneo-climatică** se înțelege localitatea/arealul care îndeplinește cumulativ ambele condiții din definițiile de mai sus.

Asistența medicală balneară - totalitatea serviciilor medico-sanitare efectuate sub formă de cură în stațiunile balneare, climatice sau balneoclimatice, prin utilizarea unuia sau mai multor factori naturali terapeutici conform unor proceduri definite metodologic (programe).

Baza de medicină fizică și de reabilitare - este un spațiu destinat aplicării procedurilor de MFR, amenajat și dotat în acest scop conform reglementărilor în vigoare, coordonată de către medicul de specialitate MFR.

Climatoterapia se referă la utilizarea factorilor de climă pentru promovarea sănătății și a stării de bine și se realizează într-o zonă diferită climatic de cea din care provine pacientul, determinând reacții biologice adaptative în funcție de limita de variație a parametrilor climatici.

Cura balneară se refera la aplicarea factorilor naturali terapeutici (FNT), in asociere sau nu cu alte proceduri specifice de MFR, în bazele de MFR din stațiunea balneară, în scop profilactic și terapeutic, cu o durată de minim 12 zile, preferabil 18-21 de zile.

Cura balneară în scop profilactic se adresează celor cu un teren genetic/dobândit care îi predispune la dezvoltarea anumitor afecțiuni; celor expuși la diverși factori de risc sau predispozanți pentru anumite afecțiuni (profesionale de cele mai multe ori); teren hiperergic, sensibilizat, probleme de termoreglare, instabilitate imunologică.

Cura balneară în scop terapeutic se adresează pacienților cu afecțiuni constituite, cu manifestări clinice de boală, tratamentul fiind strict individualizat la faza de boală și în funcție de reactivitatea bolnavului respectiv.

Cura balneară de reabilitare medicală se adresează bolnavilor cu forme stabilizate biologic ale diferitelor afecțiuni, dar cu deficite funcționale; cei care au suferit intervenții ortopedico-chirurgicale (cu evoluție favorabilă a plăgii); boli cu evoluție cronică și decompensări algofuncționale episodice; bolnavi cronici cu incapacitate de muncă.

Factori/Agenți terapeutici naturali (FNT) - sunt definiți ca ansamblul elementelor fizico-chimice, terapeutice, sanogene naturale. Sunt considerați factori naturali terapeutici: apele minerale terapeutice, lacurile și nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice ale climatului, inclusiv microclimatul de salină și peșteri, avizate de Ministerul Sănătății conform legislației în vigoare. Aceștia sunt folosiți în cura balneară.

Medicina Fizică și de Reabilitare (MFR) - este o specialitate medicală clinică, primară, care se ocupă cu prevenirea, diagnosticarea, tratarea și managementul reabilitării persoanelor cu afecțiuni dizabilitante și comorbidități la toate vârstele, în vederea promovării capacităților și performanțelor fizice și cognitive, precum și în vederea creșterii calității vieții acestor persoane.

Reabilitare Medicală - acest termen poate fi utilizat pentru o exprimare mai concisă și se referă la specialitatea, medicul specialist și/sau procedurile de MFR. Menționăm că prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 360 din anul 2013 specialitatea a avut denumirea de Reabilitare Medicală.

Complexul hotelier - structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare care cuprinde în perimetrul ei una sau mai multe structuri de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică, precum și structuri de primire turistice cu funcțiuni de agrement turistic, toate aflate în administrarea aceluiași operator economic.

Complexul balnear - complexul hotelier care prestează cumulat servicii de cazare, alimentație publică și servicii balneare de prevenție, terapeutice și/sau de recuperare, autorizate, prin valorificarea terapeutică a factorilor sanogeni naturali și agenți fizici terapeutici, în cadrul bazelor de tratament medico-balnear autorizate de autoritatea administrației publice centrale din domeniul sănătății.

Complex de turism balnear - clădire care include în același edificiu sau în edificii legate fizic sau funcțional, structuri de primire turistică (cu funcțiuni de cazare, de alimentație și de tratament balnear, eventual de agrement).

Termenul SPA provine din latinescul "*Sanitas per Aquam*", care înseamnă "sănătate prin apă". În mod general, un SPA este un loc destinat relaxării, revitalizării și tratamentelor de sănătate, folosind în principal apă sau alte resurse naturale precum băi minerale, ape termale sau nămoluri terapeutice.

CAPITOLUL I - PREZENTAREA CADRULUI GENERAL

1.1. Informații generale

Ca un scurt istoric, dar în sens strict, alăturarea celor doi termeni - turism balnear - care reprezintă două domenii de activitate, unul turistic și unul medical, trebuie interpretată ca exprimând o realitate din stațiunile balneare și balneoclimatice: valorificarea factorilor terapeutici naturali în domeniul ocrotirii sănătății și a asistenței sociale a populației, concomitent cu valorificarea economică, prin diferite forme de turism intern și internațional.

Turismul balnear este de fapt un termen utilizat după preluarea în administrare de către Ministerul Turismului a patrimoniului stațiunilor balneo-climatice incluzând atât activități medicale complexe pentru asigurarea curelor balneare (profilactice, terapeutice și de recuperare), cât și activitățile turistice propriu-zise pentru asigurarea concediilor de odihnă și a sejurului de sfârșit de săptămână fără legatură cu activitățile de cură balneară¹.

În perioada cuprinsă între anii 2009 și 2019, la inițiativa unor grupuri de lucru interministeriale și a unui grup de lucru tehnic din cadrul autorității publice centrale responsabile cu dezvoltarea turismului (la momentul respectiv, Ministerului Turismului), s-a desfășurat un proces de elaborare a unei strategii în domeniul turismului balnear. Tot acest proces a fost sprijinit de Secretariatul General al Guvernului și a inclus o serie de întâlniri și consultări, precum și interviuri individuale și de grup cu o gamă largă de părți interesate, inclusiv persoane de la nivelul autorităților centrale și locale, agenții de turism, manageri de destinații, furnizori de servicii de cazare, instituții de învățământ, diferite asociații și ONG-uri de profil, precum și o analiză detaliată a studiilor anterioare și a datelor disponibile.

Informațiile cuprinse în documentul rezultat au fost revizuite cu date disponibile până în anul 2019, astfel că Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 571/08.08.2019 și publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 703 din 27 august 2019. Aceasta prezenta o serie de acțiuni strategice pentru dezvoltarea și poziționarea turismului balnear din România, cu orientare pe turism balnear “verde” (legat cu ecoturismul), turism balnear medical și turism anti îmbătrânire.

Documentul de față se dorește a fi o actualizare a nevoilor stării actuale a turismului balnear din România, precum și a provocărilor și oportunităților cu care se confruntă aceasta în încercarea de a o dezvolta în mod sustenabil, inclusiv activitățile specifice, obiectivele de referință care trebuie îndeplinite și responsabilii pentru fiecare dintre acestea.

Elaborarea acestui plan de acțiune este esențială pentru dezvoltarea și promovarea eficientă a turismului balnear în decursul următorilor cinci ani, având în vedere beneficiile multiple pe care le aduce atât pentru maximizarea potențialului destinațiilor balneare, pentru creșterea atractivității și sustenabilității turismului balnear, cât și pentru dezvoltarea economică, pentru îmbunătățirea experienței turiștilor și promovarea imaginii destinației, asigurând în același timp beneficii semnificative pentru comunități și mediu.

➤ Descrierea resurselor balneoturistice din România

Generozitatea resurselor naturale balneare cu care este înzestrată România au determinat ca marea majoritate a stațiunilor să poată oferi soluții terapeutice pentru un spectru larg de afecțiuni. În acest sens, cercetările hidrologice consemnate au pus în evidență resurse hidro-minerale impresionante - peste 2.500 de izvoare de ape minerale și de foraje. Acestea sunt studiate în funcție de proprietățile lor fizice, geo-chimice, fizico-chimice, microbiologice și farmaco-dinamice. Resursele minerale pe care se bazează dezvoltarea turismului balnear în România sunt: apele minerale (inclusiv geotermale și termominerale), nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, salinile terapeutice, litoralul Mării Negre.

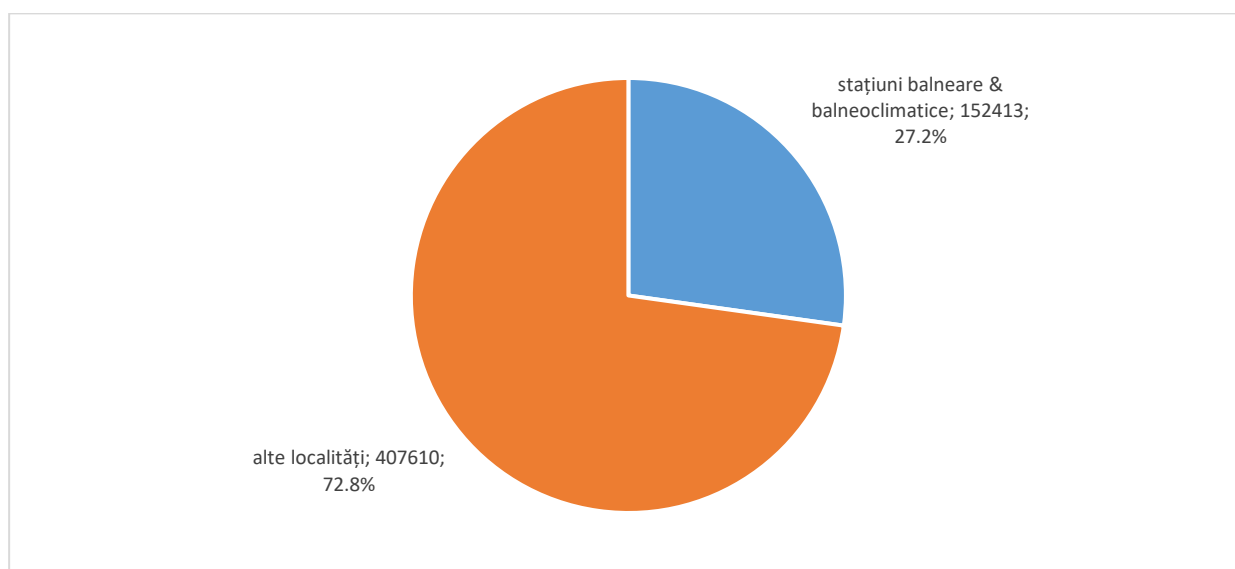
¹ Dr. Nicolae Teleki, Dr. Laviniu Munteanu, România balneo-turistică, Ed. Royal Company, 2012

Țara noastră se bucură de o tradiție îndelungată în valorificarea în scop terapeutic a factorilor terapeutici naturali, existând atestări în acest sens încă din vremea Imperiului Roman (ex. Băile Herculane, Geoagiu Băi - Germisara, Călan).

În prezent, sunt identificate peste **160 de localități care dețin factori terapeutici naturali**, destul de echilibrat răspândite în toată țara. O parte dintre acestea au fost declarate stațiuni turistice de interes național sau local sau stațiuni balneare și balneoclimatice. Stațiunile balneare atestate prin Hotărâre de Guvern (HG nr. 1016/2011) sunt Băile Herculane, Băile Govora, Techirghiol și Amara, arealul balnear Oradea, iar ca stațiuni **balneoclimatice au fost atestate până în prezent 33 de localități**, cele mai reprezentative fiind: Băile Felix, Sovata, Băile Tușnad, Vatra Dornei, Mangalia, Călimănești-Căciulata, Băile Olănești, Moneasa, Covasna, Eforie.

➤ **Infrastructura de primire turistică cu funcțiuni de cazare**

Conform bazei de date a MEDAT, la nivelul lunii iunie 2024, în cele 38 de stațiuni balneoclimatice și balneare sunt consemnate 4.720 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate (19,7% din numărul de structuri existente la nivel național), cu un număr total de 152.413 locuri (27,2% din numărul de locuri).²

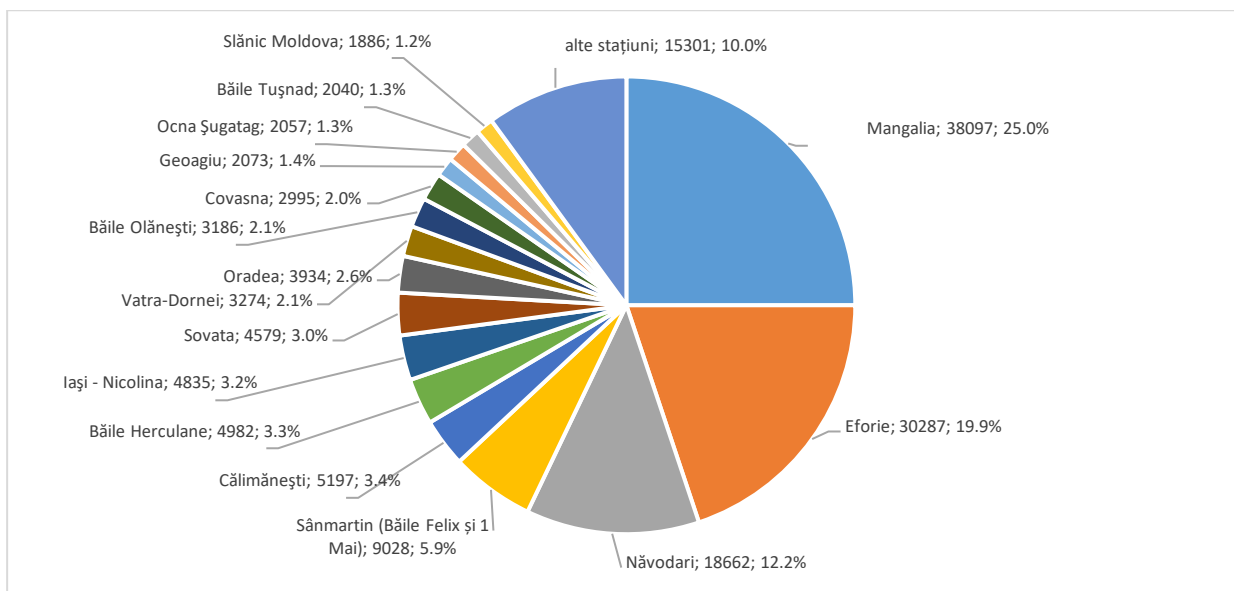

Grafic 1. Ponderea locurilor în structurile de primire cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice în total locuri la nivel național

Sursa: Baza de date MEDAT cu Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, 26.06.2024, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

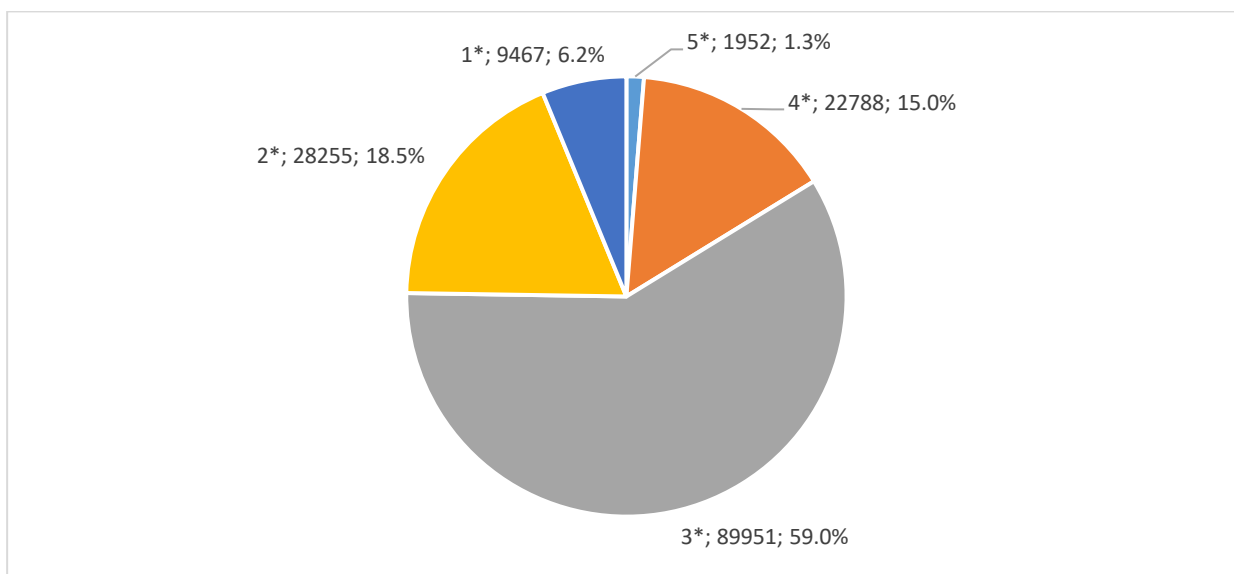
Se observă o distribuție neuniformă a facilităților de cazare în cele 38 de stațiuni de profil: un procent de 90% din numărul de locuri se află într-un număr de 17 stațiuni balneare și balneoclimatice, iar mai bine de 55% din numărul de locuri de cazare se regăsesc în stațiunile de pe litoral (Mangalia, împreună cu Saturn, Venus, Cap Aurora, Jupiter, Neptun, Olimp; Eforie - Eforie Sud și Eforie Nord; Năvodari), stațiuni în care funcția balneară nu este principală. De asemenea, aproape 6% din numărul de locuri se regăsesc cumulativ în două municipii reședință de județ (Iași - Nicolina și Oradea), localități în care funcția balneară ocupă un loc secundar.

² analiza a fost făcută la nivelul unităților administrativ teritoriale pe teritoriul cărora se află stațiunile balneare și balneoclimatice

Grafic 2. Distribuția locurilor în structurile de primire cu funcțiuni de cazare, pe stațiuni balneare și balneoclimatice

Sursa: Baza de date MEDAT cu Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, 26.06.2024, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Grafic 3. Structura locurilor de cazare din stațiunile balneare și balneoturistice, în funcție de categoria de confort

Sursa: Baza de date MEDAT cu Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, 26.06.2024, <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

În ceea ce privește categoria de confort, majoritatea locurilor de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice sunt situate în structuri de primire turistică cu grad mediu de confort (59% la 3 stele/flori), în timp ce aproximativ 16% sunt situate în unități de categorie superioară (4-5 stele/flori), iar circa 25% în unități de categorie inferioară (1-2 stele/flori).

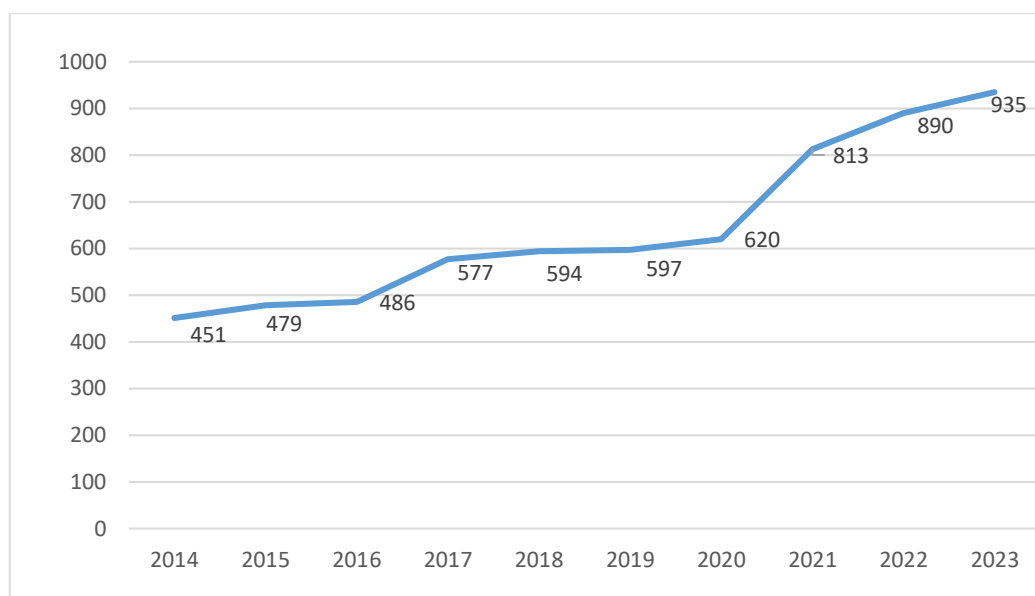
Trebuie menționat faptul că Institutul Național de Statistică raportează un număr mult mai mic de structuri de primire turistică, respectiv locuri de cazare, pe această formă de turism, principalul motiv al acestei diferențe fiind excluderea din cercetare a structurilor de primire cu mai puțin de 5 locuri și a faptului că stațiunile de litoral sunt tratate separat. De aici apare o

distorsionare a datelor raportate pe această formă de turism, însă pentru a observa dinamica sectorului vom folosi datele furnizate de INS.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2023 existau 935 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare înregistrate în stațiuni balneare și balneoclimatice, reprezentând doar 7,3% din numărul total de structuri de cazare existente la nivel național.

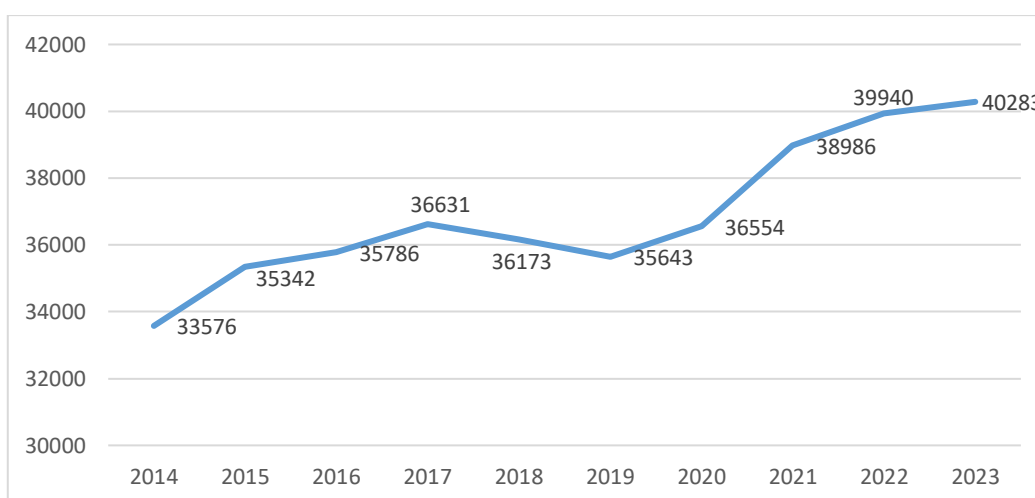
Conform INS, în cadrul acestor structuri sunt oferite 40.283 locuri de cazare, reprezentând 9,2% din totalul numărului de locuri înregistrate.

În ultimii ani se constată o creștere constantă a numărului de noi structuri de cazare în stațiunile balneare și balneoclimatice din România (numărul lor s-a dublat în anul 2023 comparativ cu anul 2014).

Grafic 4. Dinamica structurilor de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice, în perioada 2014 - 2023

Sursa: INS, baza de date Tempo-online (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>)

Grafic 5. Dinamica locurilor de cazare din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice, în perioada 2014-2023

Sursa: INS, baza de date Tempo-online (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>)

În paralel, în aceeași perioadă, s-a observat un trend pozitiv al numărului de locuri de cazare din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice, respectiv o creștere cu 20% în anul 2023 comparativ cu anul 2014.

➤ Evoluția circulației turistice

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice din România a înregistrat o evoluție oscilantă în intervalul 1993³-2014, fluctuând în această perioadă între 600.000 și 750.000 turiști anual. O creștere accentuată a numărului de turiști a fost consemnată începând cu anul 2015, trend ce s-a păstrat până la începutul pandemiei COVID-19. În perioada 2014-2019, numărul de turiști cazați în stațiunile balneare și balneoclimatice a crescut cu 72,9%, de la 655.565 la 1.133.359 persoane.

În anul 2020, în contextul pandemiei, numărul de turiști a înregistrat o scădere consistentă (-45,8% pentru turiștii români; -83,9% pentru turiștii străini; -46,9% pentru total turiști). Astfel, cei 601.326 turiști cazați în stațiunile balneare și balneoclimatice în anul 2020, reprezintă 9,4% din numărul de turiști cazați în România, iar cei 5.564 turiști străini, reprezintă doar 0,9% din numărul total de turiști cazați în aceste stațiuni și 1,2% din totalul turiștilor străini cazați în România.

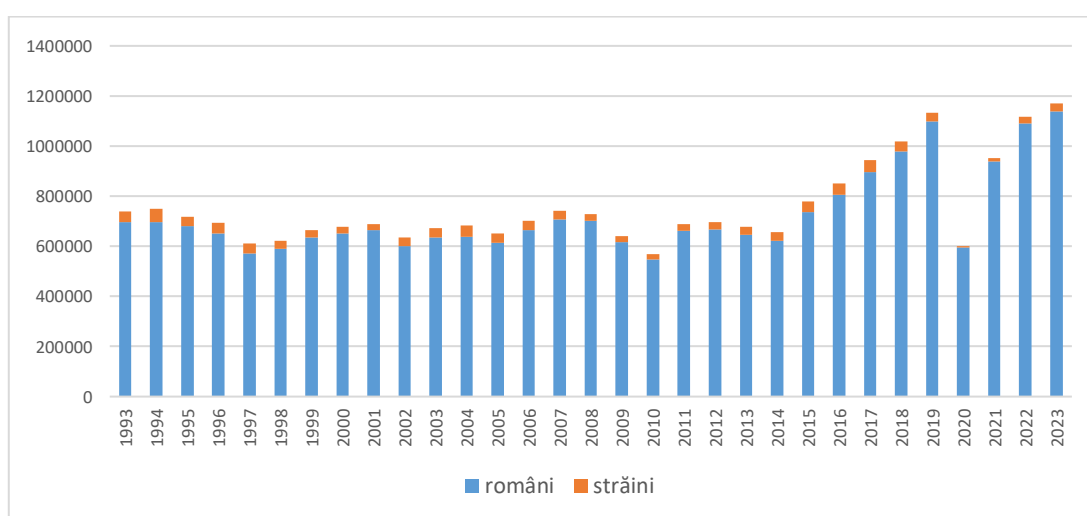
De asemenea, datorită specificului său, turismul balnear a fost una dintre cele mai afectate forme de turism în perioada pandemiei COVID-19, iar numărul turiștilor străini a scăzut cu mult mai mult decât numărul turiștilor români în această perioadă.

Clienții români ai stațiunilor balneare și balneoclimatice sunt, în general, persoane în vârstă, pensionari, care se deplasează din motive medicale și beneficiază uneori de bilete de tratament balnear, subvenționate de stat (pe lângă tratament, sunt incluse cazare și masă).

În ultimii trei ani turismul balnear a revenit treptat la nivelul din 2019. Cu o creștere a numărului total de turiști de 94,7% în anul 2023 comparativ cu 2020, s-a depășit cu 3,3% nivelul înregistrat înainte de pandemie.

În anul 2023 ponderea turiștilor români care s-au cazat în structurile de primire din stațiunile balneare și balneoclimatice a fost de aproximativ 97,2%, iar turiștii străini au reprezentat doar 2,8% din total.

În ceea ce privește ponderea turiștilor care vin în stațiunile balneare în total turiști, aceasta a oscilat între 8 și 14% de-a lungul întregii perioade analizate (1993-2023), stabilizându-se în ultimii 5 ani în jur de 8-9%. La nivelul anului 2023, cei 1.170.816 turiști cazați în stațiunile balneare și balneoclimatice au reprezentat 8,4% din numărul total de turiști cazați la nivel național.

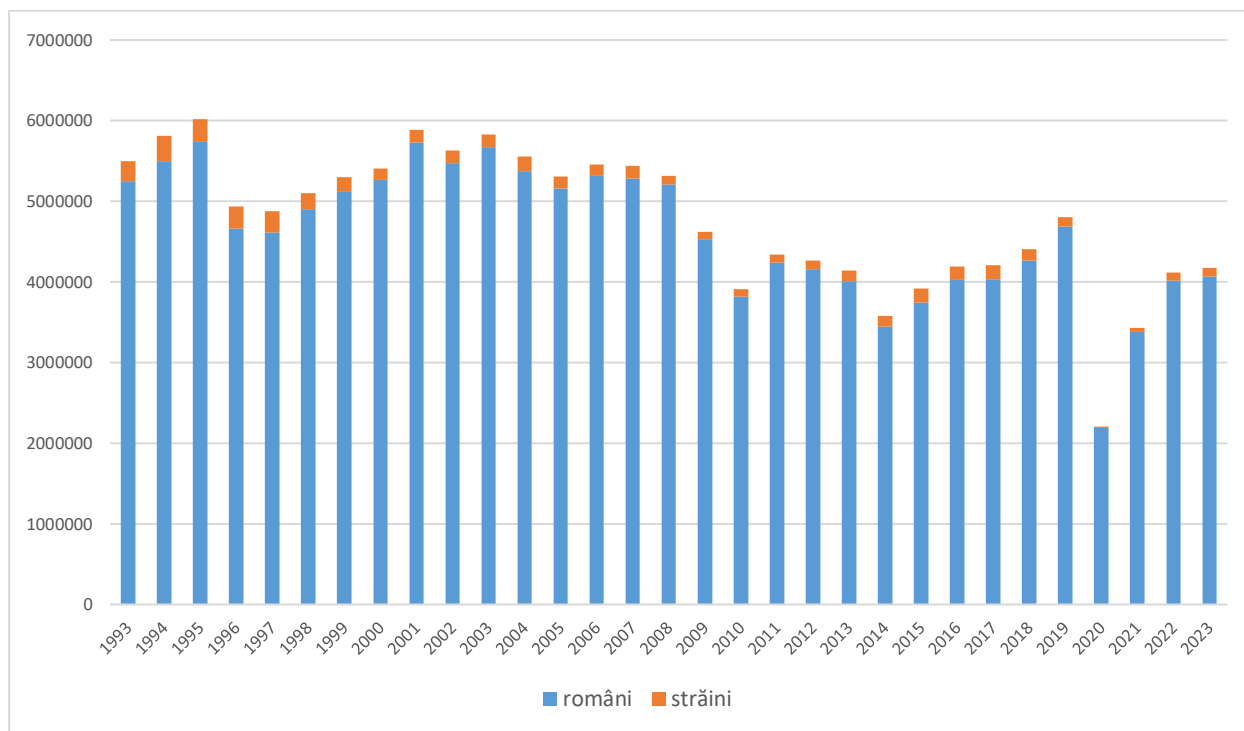

Grafic 6. Evoluția numărului de sosiri de turiști în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice din România, în perioada 1993 - 2023

³ primul an de înregistrare a sosirilor turiștilor pe această formă de turism

Sursa: INS, baza de date Tempo-online (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>)

De asemenea, și în cazul numărului de **înoptări** în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice, tendința a fost una oscilantă în perioada 2010-2019, cu un trend pozitiv începând cu anul 2015. Cu toate acestea, chiar dacă numărul total de înoptări a crescut constant în perioada 2014-2019 (+34,3%), înoptările turiștilor străini au înregistrat o tendință negativă (cu 31,2% mai puține înoptări în anul 2019 comparativ cu anul 2015). Ponderea acestora din urmă reprezenta în anul 2019 doar 2,4% din numărul total de înoptări ale turiștilor în stațiunile balneare și balneoclimatice din România.

Grafic 7. Evoluția numărului de înoptări în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice din România, în perioada 1993 - 2023

Sursa: INS, baza de date Tempo-online (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>)

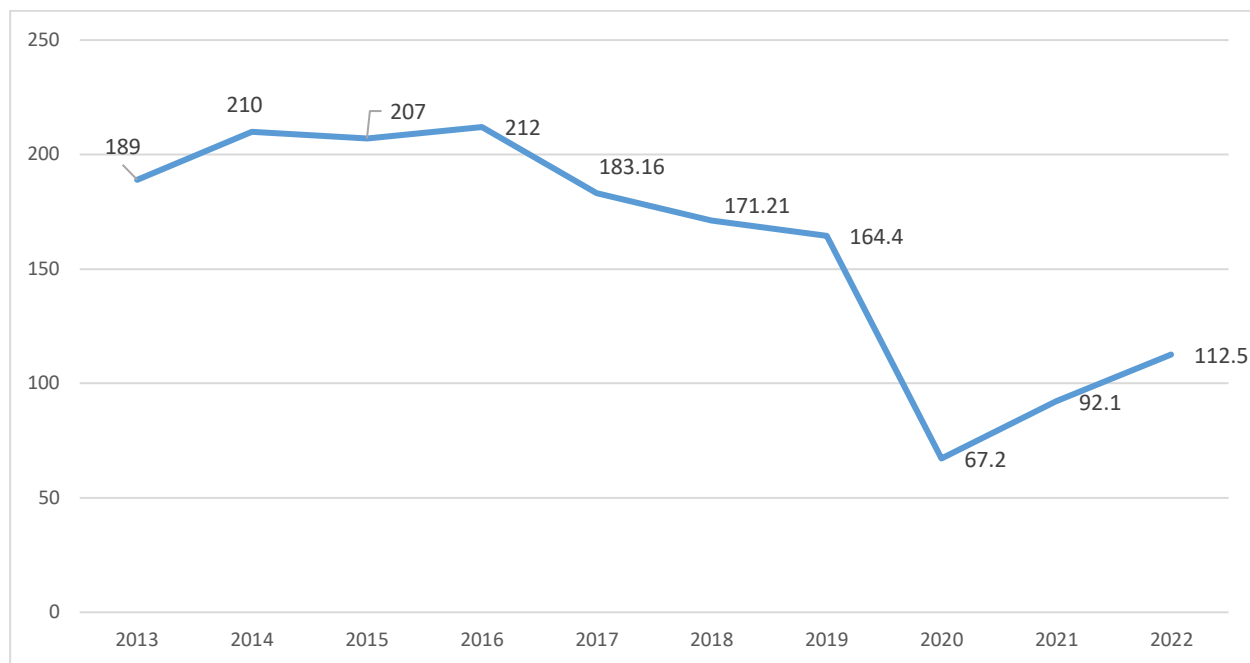
Ulterior, în perioada crizei sanitare, numărul de înoptări a înregistrat reduceri importante. Astfel, la nivelul anului 2020, numărul total de înoptări în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice a scăzut cu 54,0%, numărul înoptărilor turiștilor români a scăzut cu 53,3%, iar numărul înoptărilor turiștilor străini cu 81,9%. În anii următori (2021-2023), sectorul s-a aflat în plin proces de revenire, dar valoarea acestui indicator nu a ajuns încă la nivelul de dinainte de pandemie.

În anul 2023, în structurile de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice s-au înregistrat un total de 4.172.120 înoptări, reprezentând 86,8% din nivelul înregistrat în anul 2019 și 14,1% din volumul total al înoptărilor în structurile de primire cu funcțiuni de cazare din România. Ponderea înoptărilor turiștilor străini reprezintă, în ultimul an analizat, 2,6% din totalul înoptărilor în stațiunile balneare și balneoclimatice.

Este evident, din aceste statistici, că turismul balnear, principală formă de turism social, este alimentat aproape exclusiv de cererea internă.

Conform datelor furnizate de INS, în anul 2022, prin intermediul sistemului public de pensii au fost acordate/subvenționate un număr de peste 112.529 bilete de tratament, generând circa 1,8

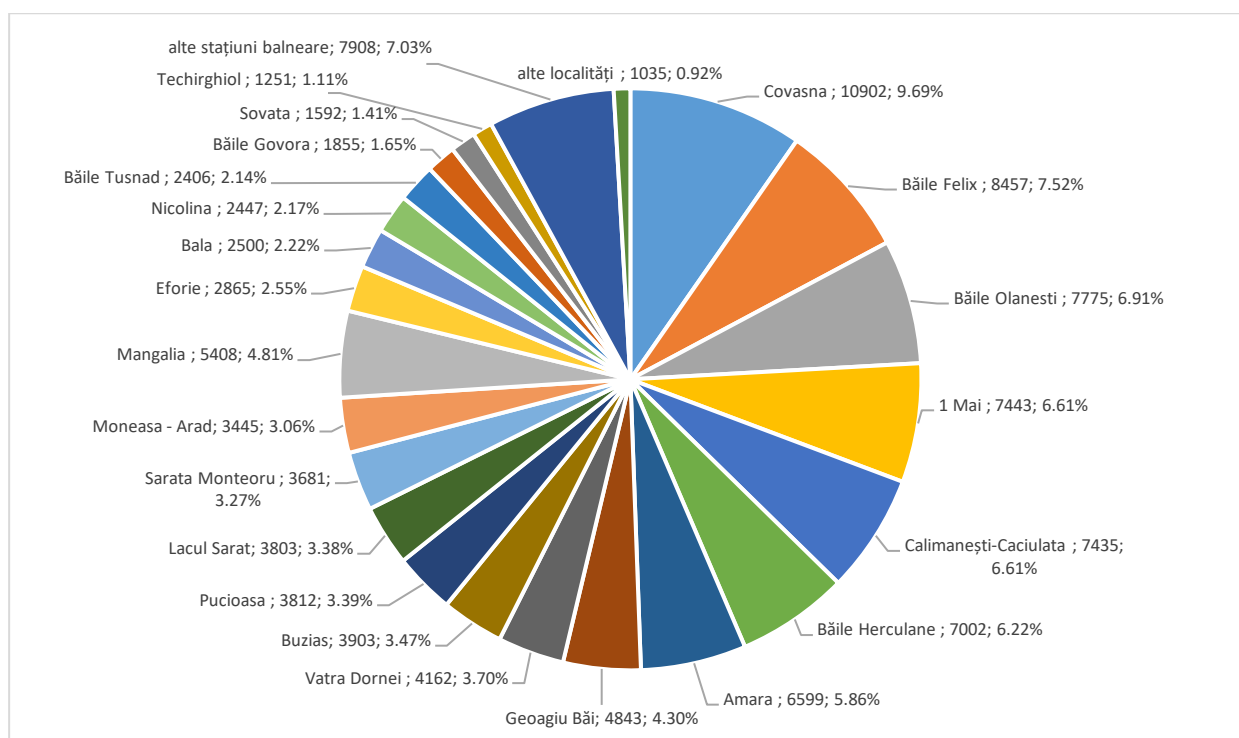
milioane înnoptări⁴ în stațiuni balneare și balneoclimatice. Astfel, sistemul de bilete cu finanțare publică reprezintă circa 43,7% din numărul total al înnoptărilor și aproximativ 10% din numărul total al turiștilor cazați în stațiunile balneare și balneoclimatice. Acest fapt demonstrează un nivel mare de dependență a turismului balnear din țara noastră de programul public de bilete de tratament, un număr mare de stațiuni și de operatori privați aleg să se bazeze pe acest mecanism de subvenționare. Mai jos se poate observa și modul în care au fost distribuite biletele de tratament balnear pe stațiunile din România la nivelul anului 2022.

Grafic 8. Evoluția numărului de bilete de tratament balnear acordate prin sistemul de asigurări sociale de stat (mii bilete)

Sursa: INS, baza de date Tempo-online (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>)

⁴ Conform informațiilor publicate pe pagina web a Casei Naționale de Pensii Publice, biletele sunt acordate pentru 12 zile de tratament și 16 zile de sejur

Grafic 9. Distribuția biletelor de tratament balnear acordate prin asigurările sociale de stat, pe stațiuni balneare și balneoclimatice (2022)

Sursa: INS, baza de date Tempo-online

Datorită particularității acestei forme de turism, **durata medie a sejurului** în unitățile turistice din stațiunile balneare și balneoclimatice este net superioară mediei naționale, respectiv 3,6 zile/turist, comparativ cu circa 2,1 zile/turist (2023). Pe de altă parte, ar mai trebui evidențiat și faptul că valoarea acestui indicator a scăzut constant în ultimii 30 de ani. Dacă în anii '90 turiștii stăteau în medie undeva între 7,5-8,5 zile, în prezent, durata medie a șederii acestora a scăzut la mai puțin de 4 zile.

Pe fondul pandemiei, **indicele mediu de utilizare** a structurilor de cazare turistică din stațiunile balneare și balneoclimatice a cunoscut, de asemenea, o reducere considerabilă, de la 47,7% în anul 2019, la 32,5% în anul 2020. Ulterior, pe fondul revenirii postpandemice, gradul mediu de ocupare al structurilor de cazare din stațiunile balneare și balneoclimatice a crescut la 39,3% în anul 2023, fiind încă departe de nivelul din 2019, dar totuși cu mult mai mare decât media națională (30,2%).

1.2. Actori instituționali ce reglementează sectorul balnear

Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, conform Articolului 2 din HG nr. 571/2019, coordonează alături de Ministerul Sănătății, potrivit domeniului de competență, implementarea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear. Ministerul are ca atribuții principale: implementarea strategiei naționale de dezvoltare turistică, strategia de dezvoltare a produselor și destinațiilor turistice; propunerea și aplicarea de planuri de dezvoltare a infrastructurii turistice; realizarea politicii de promovare și dezvoltare a turismului pe baza planurilor și programelor de marketing al turismului.

Ministerul Sănătății, conform Articolului 2 din HG nr. 571/2019, coordonează alături de Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, potrivit domeniului de competență, implementarea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear. Ministerul Sănătății reglementează serviciile medicale ce sunt asigurate în structurile medicale autorizate din

stațiunile balneoclimatice și balneare. Activitatea medicală de recuperare se asigură prin unități medicale de specialitate cu personalitate juridică, secții, compartimente și laboratoare de recuperare, unități ambulatorii de recuperare, publice sau private, precum și prin societăți de turism balnear și de recuperare, constituite conform legii.

Casa Națională de Asigurări de Sănătate - a cărei activitate în cadrul acestui sistem este reglementată prin Legea 95/2006, privind reforma în domeniul sănătății (republicată) - Titlul VIII "Asigurările sociale de sănătate", republicată, cu modificările și complementările ulterioare, și actele normative subsecvente. Cu relevanță asupra domeniului balneo-climateric, legea stipulează în mod expres că asigurații au dreptul să beneficieze de tratament fizioterapeutic și de recuperare și să beneficieze de pachetul de servicii de bază în mod nediscriminatoriu, în condițiile legii. Punctul Național de Contact, structură în subordinea CNAS are rol în implementarea Directivei 24/2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere.

Ministerul Muncii, Familiei Tineretului și Solidarității Sociale - Conform art. 41 alin.(2) al Constituției României, angajații au dreptul la măsuri de protecție privind securitatea și igiena muncii, precum și la protecția socială a muncii. În acest context, Ministerul are responsabilități extinse în privința elaborării, aplicării și evaluării legislației în domeniul asigurărilor sociale, securității și sănătății în muncă, al condițiilor de muncă, precum și în domeniul materialelor și substanțelor periculoase.

Casa Națională de Pensii Publice îndeplinește rolul de a realiza repartitia unitară prin toate casele teritoriale a locurilor alocate proporțional cu numărul de potențiali beneficiari (asigurați și pensionari) din județul respectiv, precum și în funcție de valorificările solicitate anterior de județele respective.

Agencia Națională de Reglementare în Domeniul Minier, Petrolier, și al Stocării Geologice a Dioxidului de Carbon fosta Agenția Națională pentru Resurse Minerale este responsabilă de aplicarea normelor privind apele minerale natural extrase de pe teritoriul României, cât și cele importate din UE, să fie Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM). În domeniul vizat, atribuțiile Agenției Naționale pentru Resurse Minerale se referă mai ales la instituirea de perimetre de protecție hidrogeologică pentru zăcăminte de ape minerale și termominerale, nămoluri și turbe terapeutice, precum și la avizarea instituirii perimetrelor de protecție sanitară.

Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie - are atribuții privind îndrumarea tehnicometodologică a activităților medicale enumerate, la îndrumarea activității de cercetare medico-balneară, de protecție sanitară și de valorificare terapeutică a surselor de factori naturali din întreaga țară, de dezvoltare în domeniul medico-balnear și de recuperare, activitatea de învățământ în domeniul medico-balnear, îndrumarea și desfășurarea activității promoționale din domeniul medico-balnear și de recuperare, îndrumarea metodologică a activității de protecție sanitară și asigurarea respectării acestora.

Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul managementului calității în sănătate, care funcționează în subordinea Guvernului și coordonarea prim-ministrului. Scopul ANMCS constă în asigurarea și îmbunătățirea continuă a calității serviciilor de sănătate și a siguranței pacientului, prin standardizarea și evaluarea serviciilor de sănătate și acreditarea unităților sanitare.

1.3. Definirea problemei

Multe zone în care sunt plasate stațiunile balneare se confruntă cu lipsuri de ordin general, ca de exemplu:

- depopularea zonei;
- număr mic de specialiști cu studii superioare;
- număr mic de muncitori calificați în domeniile de vârf;

- populație îmbătrânită.

Pe lângă problemele de ordin general apar, însă și o serie de probleme specifice sectorului balnear, precum:

➤ **Lipsa personalului calificat**

Cele mai multe probleme sunt legate de acoperirea cu personal calificat și experimentat a celor mai multe dintre ocupațiile necesare unui complex balnear. În unele cazuri fericite, prin utilizarea unor fonduri europene s-a reușit în anumite stațiuni calificarea și relativa stabilizare a personalului, de obicei în paralel cu procesul de renovare a patrimoniului de active ale acelor stațiuni.

Pe măsură ce complexul balnear se extinde și modernizează apare necesitatea formării și altor categorii de personal; de exemplu, pentru întreținerea bazinelor de tip jacuzzi, pentru dezvoltarea zonei de spa (piscine acoperite și descoperite), pentru întreținerea echipamentelor de tip ITC și saloanele de cosmetică.

Abordarea educațională și metodologică a formării competențelor și abilităților în domeniul turismului, hotelăriei și alimentației este legată într-o prea mică măsură sau strict accidental de problematica turismului balnear, în componenta nemedicală de servicii furnizate; s-ar fi impus o conectare mult mai consistentă și mai frecventă a formării profesionale în raport cu nevoile și oferta concretă a stațiunilor balneoclimatice românești.

De asemenea, administratorii acestor stațiuni se confruntă și cu atracția pe care o exercită localitățile mai îndepărtate, dar cu un potențial economic mai mare, asupra personalului mai tânăr.

➤ **Oferta balneară dependentă de sistemul public de asigurări**

Dependența de sistemul public de asigurări sociale, a făcut ca veniturile obținute de hotelurile cu baze de tratament din stațiunile balneare și balneoclimatice să fie reduse, iar acest fapt a descurajat efectuarea de noi investiții în scopul renovării unităților de cazare și de modernizare a dotărilor. În prezent, o mare parte dintre aceste hoteluri nu respectă sau nu ajung la standardele de calitate necesare pentru atragerea de turiști străini sau turiști nesubvenționați din România.

Astfel, acest sistem a generat și continuă să genereze venituri anuale constante, dar mici, care nu pot asigura realizarea de investiții. În ultimii ani, odată cu scăderea volumului de bilete subvenționate sau a duratei tratamentului, acest model economic s-a confruntat cu presiuni suplimentare și este nevoie de o diversificare a ofertelor pentru atragerea unor noi segmente de clienți, și în special a turiștilor din străinătate.

Una dintre principalele probleme a stațiunilor balneare și balneoclimatice o constituie lipsa - numărul redus al posibilităților de agrement și de wellness, a unei infrastructuri care să asigure o petrecere plăcută a timpului după efectuarea procedurilor de tratament.

Ofertele de cură balneară trebuie să aibă o abordare holistică a organismului și să acționeze la toate nivelurile: fizic, mental, emoțional. Misiunea trebuie să fie clară, programele să aibă deopotrivă o dimensiune medicală și una de wellness, să conțină consultație și diagnostic medical personalizate (dacă e susținut și de investigații de laborator și explorări funcționale suplimentare cu atât mai bine), tratamente balneare cu factorii naturali de cură atât de bogați și valoroși (nămoluri, argile, ape minerale terapeutice, plante, săruri etc), tratamente specifice cu branduri românești (Gerovital, PellAmar), tratamente cosmetice, coaching pe diferite teme (viață sănătoasă, igiena alimentației, importanța mișcării și a exercițiilor fizice, relația corectă cu natura, odihna, gestionarea stresului, renunțarea la fumat etc), activități diverse în cadrul natural din zona respectivă, urmărirea evoluției pe parcursul curei, evaluare și recomandări la final și urmărire post tratament prin diverse forme de comunicare (email, telefon, platforme etc), valorificarea feedback-ului și a sugestiilor oaspeților.

➤ Resurse balneare insuficient valorificate

Numeroase resurse balneare din România sunt insuficient valorificate. Se estimează faptul că, datorită decalajului de abordare a cercetării științifice, dar și datorită accesului dificil la resursele de apă minerală, numai 10% din izvoare de ape minerale terapeutice sunt exploatare.⁵

În perioada 1960-1990 au fost realizate studii și cercetări complexe, au fost descoperite, studiate și exploatare noi surse valoroase de factori naturali de cură, fapt ce a permis punerea în valoare a extraordinarului potențial balnear din România. Din păcate, după Revoluție cercetarea științifică a înregistrat un declin semnificativ, care, coroborat cu lipsa investițiilor și politicile defectuoase au generat situația de azi a turismului balnear.⁶

Este necesară alocarea de fonduri pentru cercetare, în special a factorilor de cură încă insuficient cunoscuți. Sunt nămoluri și ape minerale cu certe calități terapeutice evidențiate clinic, dar nu sunt suficient studiate și evidențiate prin lucrări de cercetare care să permită autorizarea folosirii lor. Creșterea fondului de resurse naturale utilizabile va asigura posibilitatea dezvoltării și diversificării ofertelor turismului balnear.

➤ Implementarea Directivei 2011/24/UE

Directiva 2011/24/UE privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere vizează facilitarea accesului transfrontalier la îngrijiri medicale sigure și de înaltă calitate și promovează cooperarea în domeniul sanitar între statele membre ale Uniunii Europene. Acest lucru oferă numeroase oportunități pentru sectorul balnear din România.

Din păcate această oportunitate nu a fost corect valorificată până în prezent. În mare parte acest lucru s-a întâmplat datorită dificultăților de informare și datorită birocrăției cu care se confruntă potențialii beneficiari, dar și datorită absenței dotărilor acreditate.

Turiștii UE care pot beneficia de această directivă sunt complet responsabili de gestionarea administrativă a tratamentului balnear de care beneficiază în străinătate și se confruntă cu dificultăți din punctul de vedere al decontărilor în timpul șederii în România.

Acreditarea este esențială în acest sector, atât pentru turiștii care călătoresc pe cont propriu, și care caută în principal tratamente și servicii medicale prin intermediul internetului, cât și pentru societăți de asigurare pentru care siguranța pacienților reprezintă o prioritate. În asemenea situații, este important să se obțină confirmarea calității și siguranței serviciilor de la un terț și/sau de la organisme independente recunoscute la nivel internațional.

➤ Infrastructura învechită

Încă sunt numeroase stațiuni balneare și balneoclimatice care au o atractivitate scăzută datorită infrastructurii turistice neadaptate standardelor de calitate și nevoilor turiștilor, sau o infrastructură de tratament depășită din punct de vedere moral și fizic. Această situație este cauzată de lipsa investițiilor în modernizare, de un management deficitar și de necorelarea ofertelor de tratament cu cerințele actuale ale pieței turistice.

Multe dintre aceste stațiuni dispun de clădiri istorice sau baze de tratament construite în secolul trecut, care nu au beneficiat de reabilitări majore, prezentând probleme legate de confort, siguranță și funcționalitate. Hotelurile și pensiunile nu sunt renovate la standardele moderne, oferind condiții precare de cazare, cu mobilier uzat, instalații sanitare învechite și lipsa unor facilități esențiale, cum ar fi centrele SPA, piscinele moderne sau zonele de relaxare.

În plus, infrastructura generală a acestor stațiuni - drumurile, spațiile publice, rețelele de utilități - este adesea neîntreținută, afectând nu doar experiența turiștilor, ci și dezvoltarea economică a localităților respective. Lipsa unor planuri eficiente de reabilitare a infrastructurii de transport și a facilităților conexe determină un acces dificil la unele stațiuni, reducând fluxul de vizitatori și afectând rentabilitatea operatorilor locali.

⁵ Asociația Română de Balneologie, Strategia ARB pentru dezvoltarea turismului balnear, 2019

⁶ idem

În ceea ce privește infrastructura de tratament, multe baze balneare încă funcționează cu echipamente învechite, tehnologii depășite și proceduri care nu sunt aliniate la standardele actuale de wellness și recuperare medicală. Astfel, pacienții și turiștii interesați de terapii moderne preferă să se îndrepte către centre balneare din străinătate sau către unități private recent dezvoltate, care oferă condiții superioare și servicii personalizate.

Pentru revitalizarea acestor stațiuni, este necesară o strategie de dezvoltare durabilă, care să includă atragerea de investiții, modernizarea infrastructurii turistice și medicale, precum și promovarea unor pachete de servicii adaptate cerințelor actuale. Totodată, colaborarea dintre autoritățile locale, investitori și operatorii turistici este esențială pentru transformarea acestor stațiuni în destinații atractive și competitive pe piața turismului balnear.

➤ **Lipsa poziționării produsului pe piețele externe**

Sectorul balnear românesc trebuie ca, pe lângă modernizarea tratamentelor balneare și wellness și a infrastructurilor asociate, să pună în valoare și să utilizeze peisajul local, să promoveze amplasarea resortului într-o zonă pură, neatinsă, rămânând totodată în zona prețurilor avantajoase la nivel european. Este vorba de a crea un echilibru optim între:

- autenticitatea locală și dezvoltarea durabilă
- nevoia de a oferi produse moderne adaptate clientelei interne și internaționale
- nevoia de a avea un preț competitiv.

Sectorul turistic care vizează aceste obiective și se bazează pe cadrul natural prezervat este ecoturismul, sector cu un potențial tot atât de mare de competitivitate ca și cel balnear și care face obiectul unei politici publice coerente în ultimii ani: dezvoltarea criteriilor pentru certificarea destinațiilor eco-turistice. De aceea, dezvoltarea sectorului balnear ar trebui să fie «gândită» împreună cu cea a ecoturismului, prin crearea de produse comune care să utilizeze elementul natural pentru cură și relaxare și elementele de cură și terapiile asociate pentru a potența oferta eco-turistică. Această poziționare a sectorului balnear poate fi rezumată prin formula «turismului balnear verde», care accentuează utilizarea naturii pure și a resurselor sale (plante, aer, climă, ape, peisaje, liniște etc.) pentru a furniza starea de bine și sănătate.

CAPITOLUL II - ACȚIUNI STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI BALNEAR ÎN ROMÂNIA

Planul de acțiune își propune să ghideze demersurile de implementare, evaluare și monitorizare ale Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear aprobată prin HG nr. 571/2019. În acest sens au fost stabilite 52 de acțiuni, ce vor fi implementate în perioada 2025 - 2030.

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
Obiectivul strategic 1 - Consolidarea parteneriatului public-privat								
1. Crearea unui Grup de lucru interinstituțional pentru dezvoltarea turismului balnear și implementarea strategiei	1.1.Realizarea unor protocoale de colaborare instituțională	MEDAT	MS, MDLPA, ANRDMPSGD, ANMCS, CNAS, OPTBR, ARB,ANSBBR, INMRFB, SRMFRB, INCDT, SRRM	2026-2030	Îmbunătățirea dialogului între autorități, instituții și mediul asociativ	Protocol de colaborare	Nr.	Buget de stat
	1.2.Organizarea de evenimente, consultări, dezbateri, transparență în vederea implementării strategiei și dezvoltării sectorului	MEDAT	Grup de lucru	2026-2030	Consolidarea dialogului între public și privat în vederea implementării strategiei	Consultări organizate	Nr.	Buget de stat
2. Reprezentarea turismului de sănătate în cadrul destinației naționale	2.1. Înființarea în cadrul OMD-ului național a unui departament pentru turism balnear	MEDAT, Asociații de profil	Grup de lucru	2025 - 2026	Planificare strategică a turismului balnear	Structură	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	2.2. Sprijinirea parteneriatelor public-private pentru înființarea OMD-urilor din stațiunile balneare și balneoclimatice	OMD național MEDAT	APL Asociații Operatori din turism	2025-2030	Creșterea nr. de OMD în stațiunile balneare și balneoclimatice	Structuri asociative	Nr.	OMD național, Buget de stat
	2.3. Transformarea departamentului pentru turism balnear din cadrul OMD-ului într-un hub comercial esențial pe această piață, facilitând comunicarea și negocierile cu partenerii externi, inclusiv punctele naționale de contact, casele de sănătate, ministerele și furnizorii privați	OMD național, MEDAT	Grup de lucru, MS, ANMCS, PNC	2025-2030	Încheierea de contracte comerciale cu case de asigurări europene; Creare hub comercial	Structură asociativă; Platformă digitală	Nr.	Buget OMD, Buget de stat
Obiectivul strategic 2 - Sprijinirea dezvoltării turismului de sănătate								
3. Creșterea calității serviciilor și a siguranței pacienților	3.1. Realizarea unui standard de calitate pentru serviciile medicale din cadrul	ANMCS, MS, INRMFB, CNAS, MEDAT	Grup de lucru	2025 - 2026	Standard de calitate	Act normativ de aprobare	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	complexelor balneare pentru aplicarea Directivei 2011/24/UE privind drepturile pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere							
	3.2. Realizarea unui standard de calitate pentru serviciile de wellness din cadrul complexelor balneare	ONG-uri, ASRO, MS	Grup de lucru MEDAT, ANPC, MS, alte instituții, ASRO	2025 - 2026	Stabilirea unui set de criterii de calitate pentru serviciile wellness ce folosesc factori naturali terapeutici	Act normativ de aprobare; Procedură	Nr.	Buget de stat, Bugetele asociațiilor
	3.3. Promovarea standardelor de calitate spa & wellness	MEDAT, PNC, ONG-uri	MS	2025-2030	Promovarea standardului în rândul beneficiarilor, dar și a publicului țintă; Realizarea unui ghid pentru promovarea calității și a principiilor de bază pentru serviciile de wellness din cadrul complexelor balneare	Program de promovare	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	3.4. Promovarea bunelor practici pentru adaptarea structurilor turistice din stațiunile balneare și balneoclimatice la nevoile persoanelor cu dizabilități	MEDAT, MS, INRMFB, MMFTSS	OMD național, Asociații de profil	2025-2030	Îmbunătățirea accesibilității în structurile de primire turistice	Ghid de bune practici	Nr.	Buget de stat
4. Armonizarea cadrului legal și instituțional turism - sănătate - protecție socială	4.1. Crearea cadrului legal pentru autorizarea unor structuri specifice turismului de sănătate și balnear	MEDAT, MS	Grup de lucru, Alte ministere	2025-2030	Optimizarea cadrului legal în scopul eliminării suprapunerilor, a lacunelor legislative și introducerii unor noi termeni.	Acte normative	Nr.	Buget de stat
	4.2. Armonizarea legislației turism - sănătate - protecție socială	MEDAT, INRMFB, MS, CNAS, MMFTSS, Alte instituții cu responsabilități în domeniu	Grup de lucru	2025-2030	Optimizarea cadrului legal în scopul eliminării suprapunerilor, a lacunelor legislative și introducerii unor noi termeni	Acte normative	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	4.3. Realizare legislație și/sau modificarea bazei legale existente pentru acordarea voucherelor de sănătate (inclusiv pentru pachete de prevenție, populație activă)	MEDAT, MS, MMFTSS	Asociații, CNAS, CNPP	2025-2030	Realizarea cadrului legal pentru introducerea voucherelor de sănătate Realizare studiu de impact	Act. Normativ; Studiu	Nr.	Buget de stat
5. Asigurarea și specializarea resurselor umane	5.1. Conștientizarea /formarea medicilor generaliști cu privire la efectele benefice ale curelor balneare	MS, INRMFB, MEDAT	Grup de lucru	2025-2030	Realizarea unui ghid adresat medicilor de familie pentru a prezenta resursele, beneficiile, procedurile și structurile balneare Organizarea de evenimente regionale de conștientizare adresate medicilor de familie	Ghid; evenimente regionale	Nr.	PEO, buget de stat, Erasmus+, Horizon Europe
	5.2. Burse pentru formarea medicilor specializați pe medicină fizică și recuperare	MS, MEC	Universități	2025-2030	Suținerea excelenței în specializarea Medicină fizică și reabilitare	Persoane formate	Nr.	Buget de stat, PEO, Erasmus+, Horizon Europe
	5.3. Programe de formare pentru personalul de specialitate al bazelor de tratament	MS, UMF Carol Davila	Formatori, CNIT	2025-2030	Suținerea excelenței, creșterea calității serviciilor din bazele de tratament	Programe	Nr.	Buget de stat, PEO, Horizon Europe, Alte surse

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	5.4. Programe de formare în management pentru personalul de specialitate din centrele Spa	MMFTSS	Furnizori de formare	2025-2030	Suținerea excelenței, creșterea calității serviciilor din bazele de tratament	Cursuri; programe de mentorat	Nr.	PEO, Erasmus+, alte surse
	5.5. Burse pentru programe de inducție și/sau reconversie profesională pentru personalul din centrele Spa	MEC, MMFTSS	Furnizori de formare	2025-2030	Suținerea excelenței, creșterea calității serviciilor din bazele de tratament	Burse acordate	Nr.	Buget de stat, Erasmus+, alte surse
	5.6. Burse pentru programe de inducție a studenților la Kinetoterapie care își doresc să lucreze ulterior într-un Centru Spa, nu pe parte terapeutică	MEC, MMFTSS	Furnizori de formare	2025-2030	Suținerea excelenței, creșterea calității serviciilor din bazele de tratament	Burse acordate	Nr.	PEO, buget de stat, Erasmus+
	5.7. Schimburi de experiență pentru personalul medical și din centrele SPA	MS, Asociații	MEDAT, Universități, Sanatorii, Baze de tratament, Furnizori de formare	2025-2030	Conferință internațională/ expoziție Program de schimburi de experiență - locale și internaționale - pentru personalul medical și Spa	Eveniment	Nr.	PEO, Erasmus+, Horizon Europe, bugetul de stat, alte surse
	5.8. Activități de perfecționare/specializare a	MMFTSS	Asociații, CNIT, Universități,	2025-2030	Creșterea calității resursei umane	Program de formare	Nr.	PEO, Erasmus+, bugetul de

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	resurselor umane din domeniu medical și centre SPA - formare de formatori		Furnizori de formare, Operatori economici					stat, alte surse
	5.9. Sprijinirea integrării operatorilor care comercializează pachete de sănătate prin realizarea unor programe de training pentru agenți de turism specializați în turismul de sănătate și de wellness	MS, ANAT, OPTBR	Furnizori de formare, CNIT	2025-2030	Îmbunătățirea imaginii produsului pe canalele tradiționale de vânzare; un mai mare interes în rândul agenților pentru vânzarea serviciilor de tratament, creșterea cantumului pachetelor spa vândute de agențiile de turism	Program de training; Persoane formate în cadrul programelor	Nr.	PEO, bugetul de stat, Erasmus+
Obiectivul strategic 3 - O poziționare inovatoare pe un nou produs: turism balnear verde								
6. Dezvoltarea inovativă a destinațiilor balneare	6.1. Realizarea unui sistem voluntar de recunoaștere a stațiunilor balneare verzi	MEDAT, INRMFB, MMAP, OPTBR, INCDT	Grup de lucru, ONG-uri, OMD național	2026-2027	Dezvoltarea conceptului de stațiune balneară verde	Act normativ; Procedură	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	6.2. Promovarea și diseminarea conceptului de stațiune balneară verde în rândul stakeholderilor	MDLPA, MEDAT	Asociații, APL	2025-2030	Conștientizare privind beneficiile practicării formelor de turism durabile; Realizare unui ghid de dezvoltarea durabilă și turism balnear verde	Ghid	Nr.	Buget de stat
	6.3. Dezvoltarea traseelor turistice/trasee cicloturistice/itin erariilor culturale europene/rute cultural turistice în destinațiile de turism balnear	MEDAT, MDLPA, APL, Asociații	MC, INP, Salvamont, Administrator i arii protejate	2025-2030	Creșterea vizibilității și atractivității destinațiilor de turism balnear prin promovarea patrimoniului natural și cultural	Trasee recunoscute și omologate	Nr.	Buget de stat, PR
	6.4. Îmbunătățirea transportului public verde pentru uz turistic pentru minimizarea amprente de carbon	APL, Asociații	Operatori privați	2025-2030	Reducerea poluării în stațiunile balneare și balneoclimatice	Vehicule verzi achiziționate	Nr.	Buget de stat, PR
	6.5. Implementarea conceptului de ecoturism în stațiunile balneare	MEDAT, APL	AER, OPTBR	2025-2030	Program de conștientizare la nivelul stațiunilor balneare și balneoclimatice a principiilor ecoturismului	Grupuri de lucru	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
7. Creșterea vitalității culturale în stațiunile balneare	7.1 Consolidarea parteneriatelor între domeniile turism și cultură	MC, MEDAT	APL, INP, ONG, OMD, operatori privați	2028	Protocol de colaborare cu Ministerul Culturii; Inventarierea patrimoniului cultural din stațiunile balneare și a regimului de proprietate	Protocol; Bază de date	Nr.	Buget de stat
	7.2. Reabilitarea clădirilor monument istoric/ansamblurilor protejate din cadrul stațiunilor balneare/balneoclimatice și introducerea acestora în circuitul turistic	MC, INP, ADR	MEDAT, APL, MDLPA	2025-2030	Conservarea patrimoniului cultural din stațiuni; Protocol de colaborare cu Ministerul Culturii	Program de finanțare/ linie de finanțare; Protocol încheiat	Nr.	PR, Europa Creativă, buget de stat, Program regional - NEB

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	7.3. Susținerea cu prioritate a centrelor culturale, spațiilor culturale multifuncționale și programelor culturale permanente în stațiunile balneare și balneoclimatice	MDLPA, MC	MEDAT, ADR, MDLPA, CNI, APL, ONG	2025-2030	Creșterea atractivității stațiunilor și diversificarea ofertei	Programe culturale/evenimente	Nr.	Europa Creativă, PR, buget de stat, AFCN
8. Instrumente de finanțare pentru dezvoltarea integrată și sustenabilă a stațiunilor balneare și balneoclimatice	8.1. Finanțarea activităților de conservare, protecție și exploatare a surselor de substanțe minerale cu calități terapeutice dovedite prin studii și analize de specialitate	MMAP, MEDAT, SGG/ ANRDMPGDC	MIPE, ADR, ARB	2025-2030	Realizarea unui program de finanțare adresat administratorilor de resurse minerale cu calități terapeutice dovedite	Program de finanțare	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	8.2. Finanțarea/ realizarea cercetărilor de specialitate - analiza riguroasă a factorilor naturali terapeutici în scopul stabilirii sau restabilirii valorii acestora	INRMFB, SGG/ANRDMP, SGDC, MS, ANC	ICCF, Universități, ARB	2026-2027	Realizarea unui studiu de inventariere al resurselor existente, a stării lor și a impactului schimbărilor climatice asupra debitului și calităților terapeutice; Finanțarea analizelor de laborator pentru stabilirea calității terapeutice a factorilor naturali	Studiu; Program de finanțare	Nr.	Buget de stat, Horizon Europe, PCIDIF
	8.3. Finanțarea infrastructurii generale, specifice și de agrement în cadrul destinațiilor cu resurse balneare	MEDAT, MDLPA	APL, Operatori economici	2025-2030	Dezvoltarea și diversificarea ofertelor destinațiilor balneare și balneoclimatice în vederea extinderii segmentelor de clientelă	Continuare mecanisme de finanțare	Nr.	Buget de stat - Program de investiții pentru UAT și Schemă de finanțare operatori privați din stațiunile balneare și balneoclimatice - MEDAT, PR,
	8.4. Finanțarea afacerilor locale ce dezvoltă produse bazate pe factori naturali terapeutici	MEDAT, MEC	Antreprenori, Institute de Cercetare	2027 - 2030	O mai bună valorificarea a resurselor naturale, valoare adăugată mai mare și beneficii	IMM-uri finanțate	Nr.	Fonduri europene - PEO, PNCDI, Programul Tranziție Justă,

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
					pentru comunitățile locale			Horizon Europe
9. Elaborarea și implementarea unui plan de comunicare	9.1. Realizarea unor cercetări/studii/sondaje, în vederea stabilirii clientelei țintă, a portofoliului de produse oferit și a canalului de distribuție/comunicare folosit pentru fiecare segment de clientelă	MEDAT, OMD național	Grup de lucru	La fiecare 3 ani, începând cu 2026	O mai bună cunoaștere a pieței, îmbunătățirea fundamentării deciziilor de marketing - Profilarea segmentelor țintă, cercetarea comportamentului consumatorului (intern, extern), segmentare, analiză comparativă concurență	Cercetări, studii de piață sondaje	Nr.	Buget de stat, buget OMD, Horizon Europe, fonduri europene
	9.2. Realizarea unei strategii de marketing pentru poziționarea produsului turism balnear verde - "Romania Green Spa Resort"	MEDAT, OMD național	OPTBR, asociațiile naționale din turism, OMD-uri locale	2027	Stabilirea portofoliului de produse, a avantajelor competitive, a piețelor țintă, canalelor de distribuție, comunicare, concurență	Strategie	Nr.	Buget de stat
	9.3. Realizarea manualului de brand România Green Spa Resort	MEDAT, OMD național	OPTBR, asociațiile naționale din turism, OMD-uri locale	2027-2028	Stabilirea elementelor de identitate vizuală și a modului de comunicare a brand-ului	Pachet Comunicare Brand	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	9.4. Realizarea planului de comunicare pentru produsul balnear românesc	MEDAT, OMD național	Grup de lucru, OMD-uri locale	2027-2030	Stabilirea mesajelor, canalelor de comunicare, a publicului țintă, buget	Plan multianual	Nr.	Buget de stat
	9.5. Promovarea România Green Spa Resort	MEDAT, OMD național	MAE, ARICE, PNC, MS, Grup de lucru, Birouri externe	2025-2030	Realizarea unui site gestionat la nivel național pentru promovarea destinațiilor de turism balnear și optimizarea conținutului pentru motoarele de căutare (mai multe limbi); Participarea la târgurile internaționale de profil	Site; Participări la târguri	Nr. Nr.	Buget de stat, buget OMD național
	9.6. Promovarea ofertei balneare prin birourile externe pe piețele țintă (Germania, Franța, Belgia, Țările Nordice, Republica Moldova, Austria) și prin Punctul National de Contact (CNAS)	MEDAT, MAE, ARICE, MS, INRMFB	Grup de lucru, OMD național, ANAT, Asociații de profil din turismul balnear	2025 - 2030	Creșterea notorietății ofertei balneare pe piețele externe - organizarea unor întâlniri/seminarii de prezentare în cadre formale; Elaborarea și diseminarea de materiale informative grupate pe afecțiuni	Evenimente; Materiale informative	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	9.7. Colaborări cu institutele de cercetare în vederea colectării, analizei și monitorizării Open și Big Data în scopul cercetării pieței turismului balnear	MEDAT, OMD național	INS, Institute de cercetare, Operatori economici din domeniul IT	2025-2030	O mai bună definiție a piețelor țintă, a segmentelor de cliență, o mai bună adresare a ofertei	Analize, studii, rapoarte	Nr.	Buget de stat, PCIDIF
	9.8. Digitalizarea destinațiilor balneare și balneoclimatice	MEDAT, Autoritatea pentru Digitalizare României	OMD-uri locale, APL, INP, ONG, Operatori economici	2027-2030	Baze de date cu patrimoniul cultural și natural din stațiunile balneare și conectarea cu hărți interactive, machetă site pentru stațiuni și platforme interconectate ale centrelor de informare	Instrumente digitale	Nr.	Buget de stat, fonduri europene
10. Îmbunătățirea cadrului privind planificarea urbană și amenajarea turistică	10.1. Constituirea unui grup de lucru (comisie) pe urbanism	MDLPA	MEDAT, APL, Fac. de Arhitectură și Urbanism, OAR, OMD-uri locale	2028 - 2030	Îmbunătățirea cadrului de lucru și comunicare pe tema planificării urbane în stațiunile balneare	Structură colaborativă	Nr.	Buget de stat

Acțiunea	Activități	Instituții responsabile	Contributori	Perioadă de implementare	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare	Unitate de măsură	Surse de finanțare
	10.2. Realizarea unor ghiduri de amenajare urbană și turistică pentru diferite stațiuni balneare/balneoclimatice	MDLPA	MEDAT, OAR, OPTBR	2028	Stabilirea unui set de criterii pentru creșterea sustenabilității destinației, care să le includă pe cele de amenajare urbană	Ghiduri	Nr.	Buget de stat
	10.3. Realizarea de regulamente locale de dezvoltare turistică pentru fundamentarea regulamentelor locale de urbanism aferente planurilor urbanistice generale - proiect pilot	MDLPA	MEDAT, APL, OAR, Universități de profil, INCĐ URBAN INCERC	2029	Îmbunătățirea planificării urbane, a aspectului general, în stațiunile balneare	Regulament	Nr.	Buget de stat
	10.4. Îmbunătățirea calității peisajelor și a spațiilor publice în stațiunile balneare și balneoclimatice, cu accent pe principiile și valorile Noului Bauhaus European	APL	ONG, OMD	2025-2030	Creșterea atractivității stațiunilor; transformarea, reinventarea și revigorarea spațiilor publice	Proiecte finanțate	Nr.	Buget de stat, Programul regional - NEB

Obiectivul strategic 4 - Dezvoltarea curelor în sectorul luptei împotriva îmbătrânirii

11. Identificarea măsurilor necesare segmentului luptei împotriva îmbătrânirii prin folosirea factorilor naturali terapeutici și wellness / diversificarea ofertei	11.1. Cercetări în vederea demonstrării efectelor factorilor naturali terapeutici și posibilitatea folosirii acestora în dezvoltarea produselor anti îmbătrânire și diseminarea rezultatelor prin diverse canale	MS, MEC	INRMFB, MEDAT, Grup de lucru, Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie Ana Aslan, Institute de cercetare, Asociații	2028	Conferință științifică; articole de cercetare privind tratamentul geriatric în strânsă corelare cu folosirea resurselor naturale; realizarea unui material de comunicare pe tema anti aging-ului în strânsă corelare cu terapiile balneare și de wellness	Eveniment; publicație	Nr.	Buget de stat. PNCDI, Horizon Europe
	11.2. Studiu de piață privind oferta de wellness cu factori naturali terapeutici a României, potențial de dezvoltare, impact economic	MEDAT	Asociații, Institute de Cercetare	2027-2028	Cunoașterea pieței în vederea promovării acțiunilor de prevenție și anti-îmbătrânire	Studiu de piață	Nr.	Buget de stat
	11.3. Conceperea de programe și pachete de prevenție dedicate populației active și tinerilor	MS, OMD național, CNAS	ANAT, Asociații, Sanatorii, MMFTSS, Operatori baze de tratament	2026	Diversificarea segmentelor țintă prin ofertarea populației active și tinere; creșterea interesului pentru prevenție	Programe	Nr.	Buget de stat

	11.4f Promovarea unor zile speciale dedicate sănătății, prevenției și anti îmbătrânirii (Global Wellness Day, ziua Sănătății, ziua Fitness-ului, Ziua stării de bine sau Ziua Porților Deschise pentru SPA etc.)	OMD național, MS, MMFTSS, Institute de cercetare, Asociații	OMD uri locale, APL, Operatori baze de tratament	2028 - 2030	Educația populației, creșterea interesului față de prevenție și menținerea stării de bine - schimbare de mentalitate în rândul tinerilor privind statutul stațiunilor balneare; diversificarea segmentelor de piață	Acțiuni de promovare în stațiunile balneare	Nr.	Buget OMD național, buget de stat, alte surse
12. Stimularea dezvoltării de produse anti-îmbătrânire pe bază de apă termală sau de elemente naturale	12.1. Realizarea unui ghid de bune practici privind inițiativele de dezvoltare a produselor anti-îmbătrânire	ICCF, Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie Ana Aslan, Institute de cercetare	Universități, Asociații	2029	Conștientizarea antreprenorilor privind oportunitățile de valorificare ale resurselor naturale; atragerea unor investitori în domeniul de excelență în privința anti-îmbătrânirii în stațiunile balneare	Ghid	Nr.	Buget de stat
	12.2. Crearea și implementarea unei Carte anti-îmbătrânire comune, care să cuprindă criterii clare și facilități necesare în stațiunile respective pentru a se adresa seniorilor	MS, OMD național	MEDAT, INRMFB, ONG-uri, Asociații, Institute de cercetare		2029	Stabilirea și agrearea principiilor care vor sta la baza elaborării cartei; Asumarea de către toți furnizorii de servicii anti-îmbătrânire reprezentanți stațiuni balneare	Ghid	Nr.

	12.3. Promovarea cartei și a semnatarilor acesteia	MEDAT, MS, INRFMB, CNAS	Asociații, OMD național, Institute de cercetare	2029 - 2030	Creșterea interesului industriei private în investirea în facilități specifice; Realizarea unei asumări profesioniste în direcția combaterii îmbătrânirii și a promovării prevenției	Campanie	Nr.	Buget de stat
--	---	----------------------------	--	-------------	--	----------	-----	---------------

CAPITOLUL III - IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI

3.1. Implementare

Conform Art. 2 din HG nr. 571/2019 privind aprobarea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear, Ministerul Turismului și Ministerul Sănătății coordonează, potrivit domeniului de competență, implementarea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear, iar autoritățile implicate contribuie la punerea în aplicare a obiectivelor propuse prin aceasta.

Strategia de dezvoltare a turismului balnear și planul său de acțiune se axează însă, pe autoritatea publică centrală competentă în sectorul turismului (Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului), ca instituție responsabilă cu implementarea majorității acțiunilor, pe actorii instituționali prezentați anterior și pe grupul de lucru constituit la nivel național, în baza protocoalelor de colaborare încheiate.

3.2. Monitorizare

În cadrul procesului de monitorizare se va urmări îndeplinirea indicatorilor pentru acțiunile propuse în cadrul strategiei, vor fi identificate potențialele probleme în implementare și vor fi propuse acțiuni corective acolo unde este nevoie.

Evaluarea și monitorizarea strategiei va fi realizată de autoritatea publică centrală responsabilă cu dezvoltarea turismului (Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului), alături de Grupul de lucru pentru Dezvoltarea Turismului balnear și departamentul balnear constituit în cadrul Organizației de Management a Destinației la nivel național, pe baza informațiilor primite periodic de la ceilalți factori implicați și se va face anual și la finalul perioadei de implementare.

Răspunsuri la aspectele monitorizate, soluții pentru implementarea cu succes a planului de acțiune al strategiei (inclusiv elaborarea unor planuri anuale de lucru), dar și sugestii pentru modificarea anumitor aspecte din cadrul strategiei, în funcție de necesitățile ce vor apărea pe parcurs, vor fi formulate în cadrul grupului de lucru.